

วิถีชีวิตของคนไทยที่สะท้อนผ่านรายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุปแป้งทอด”
สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

Thai Ways of Life in the Television Program “Watanatham Chuppangtod”
from Thai PBS Channel

ZHAO YANYAN

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
Graduate student in Master of Arts (M.A.) Communicative Thai as a Second Language
Graduate school, Huachiew Chalermprakiet University
E-mail: zhaoyanyan314@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์วิถีชีวิตของคนไทยในรายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุปแป้งทอด” โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาในรายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุปแป้งทอด” ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง Thai PBS ในปี พ.ศ. 2556 จำนวน 63 ตอน ผลการวิจัยพบว่า วิถีชีวิตของคนไทยที่สะท้อนในรายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุปแป้งทอด” มีหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ 1) วิถีชีวิตของคนไทย พบว่า ด้านชีวิตความเป็นอยู่ คนไทยใช้ชีวิตอยู่ในห้างสรรพสินค้าได้อย่างมีความสุขและสนุกสนาน ด้านครอบครัวมีการยอมรับความรักของคนเพศเดียวกันมากขึ้น และทำให้บทบาทหรือหน้าที่ตามเพศสภาพเดิมเปลี่ยนไป 2) ค่านิยม พบว่า คนไทยนิยมเสี่ยงโชคซื้อลอตเตอรี่เป็นประจำ ให้ความสำคัญกับเงินมากขึ้น เงินจึงถือว่าเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงว่ามีฐานะ รักอิสระ ถือความอิสระเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิต ชอบดื่มกาแฟมากขึ้น บางคนต้องดื่มทุกวันขาดไม่ได้ นิยมใช้รถยนต์ส่วนตัวมากกว่ารถสาธารณะ ถือว่าสะดวกสบายกว่าวิธีอื่น และใช้อินเทอร์เน็ตในชีวิตประจำวัน อินเทอร์เน็ตจึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนไทย การวิจัยในครั้งนี้ จะเห็นได้ว่าวิถีชีวิตของคนไทยกำลังเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งทำให้คนไทยมีวิถีชีวิตที่หลากหลายรูปแบบมากขึ้น

คำสำคัญ: วิถีชีวิตคนไทย, รายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุปแป้งทอด”

Abstract

This research aims to study Thai ways of life as presented in the Watanatham Chuppangtod, a television program publicized by Thai Public Broadcasting Service (Thai PBS) in 2013. Sixty-three episodes were analyzed. The analysis revealed that Thai ways of life were reflected through the Watanatham Chuppangtod in many aspects, i.e. 1) In terms of Thai style of living, department stores were places where Thai people joyfully spent their time. In

terms of family, homosexual love became more and more accepted and this led to the change of gender roles and responsibilities. 2) In the matter of social values, Thai people were in favor of gambling, especially buying lotteries. It seemed that money was the symbol of wealth and freedom which were the most important things in people's lives. In addition, people consumed more coffee and some of them were addicted to it. Moreover, private cars seemed to be used more than a public transportation due to the convenience. Besides, people accessed more internet and it became a part of their lives. It can be seen that ways of life of Thai people had been adjusted through the change of society. Consequently, people in Thailand seemed to have more various ways of life.

Keywords: Thai ways of life, Watanatham Chuppangtod television program

1. บทนำ

รายการโทรทัศน์วัฒนธรรมซุบแสบึงทอดเป็นรายการที่ทำด้วยหลายรูปแบบ ผสมแบบ พุดคุย สนทนา อภิปราย สัมภาษณ์ สารคดี ไว้ด้วยกัน จึงทำให้รายการสร้างเป็นความแบบใหม่ สนุกสนาน เป็นรายการนำดูมาก ที่สอง รายการโทรทัศน์นี้เนื้อเรื่องส่วนมากที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคน ไทยสมัยใหม่ผลิตด้วยความคิดเห็นแบบใหม่ สำหรับวัยรุ่นกับคนที่ชอบและยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามา ใหม่ซึ่งผลิตโดยบริษัทดิวันโอวันเปอร์เซนต์ออกอากาศทางไทยพีบีเอ เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2556 ถึง วันที่ 6 เมษายน 2559 ทั้งหมดจำนวน 63 ตอน (รายการไทยพีบีเอส, 2556) ดังนั้น รายการโทรทัศน์ "วัฒนธรรมซุบแสบึงทอด" เป็นรายการที่นำเสนอวัฒนธรรมร่วมสมัย และวิถีชีวิตของคนในสังคมสมัยใหม่ให้น่าสนใจและเข้าใจง่าย รายการได้นำเสนอเนื้อหาด้านสังคม และวัฒนธรรมของสภาพปัญหาต่าง ๆ ของสังคมไทย ผ่านปรากฏการณ์ ปัญหา กรณีศึกษา และข้อถกเถียงที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน เพื่อตอบคำถามว่า ความจริงของสังคมไทยในวันนี้จะไปหาเราไปสู่ "ฝันร้าย" แบบไหน และหากเราต้องการสร้างสังคมไทยในฝัน เราต้องเข้าใจอะไร เพื่อขับเคลื่อนสังคมไทยให้พัฒนาต่อไปอย่างยั่งยืน

วิถีชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนแปลงตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรมจึงเปลี่ยนแปลงโดยสื่อมวลชน จะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางให้รับรู้ดังเป็นการนำเสนอผ่านรายการโทรทัศน์ วิถีชีวิตของคนไทยจากรายการโทรทัศน์ วัฒนธรรมซุบแสบึงทอดก็สะท้อนปรากฏการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นให้เห็นถึง นั่นก็คือ วัฒนธรรมไทยที่ได้รับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามา ก่อนข้างมาก ทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงสังคมที่เกิดจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามามากกว่าเกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นภายในสังคม และนวัตกรรม ที่ถ่ายทอดกันนั้นอาจเป็นความคิดซึ่งรับมาในรูปแบบสัญลักษณ์ ถ่ายทอดได้ยาก หรืออาจเป็นวัตถุที่รับมาในรูปแบบการกระทำ ซึ่งจะเห็นได้ง่ายกว่า

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น รายการวัฒนธรรมซุบแสบึงทอดจึงเป็นรายการที่น่าสนใจและมีเนื้อหาที่ดีมีประโยชน์ต่อผู้ชมหรือผู้ฟังเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติที่ศึกษาสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สองจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์วิถีชีวิตของคนไทยจากรายการโทรทัศน์ "วัฒนธรรมซุบแสบึงทอด" ซึ่งจะทำให้มีความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมในช่วงที่รายการออกอากาศในปี พ.ศ. 2556

2. วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์วิถีชีวิตของคนไทยที่สะท้อนผ่านรายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุบแป้งทอด”

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาในรายการโทรทัศน์ โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดจากทฤษฎีที่ได้ศึกษาในข้อ 3.1 ดังนี้

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์วิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม การวิเคราะห์ลักษณะของสังคมไทยและการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในช่วงพ.ศ. 2556-ปัจจุบัน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

3.2 ศึกษาและรวบรวมรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนไทย

3.3 คัดเลือกรายการโทรทัศน์ที่สะท้อนวิถีชีวิตของคนไทย ได้แก่ รายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุบแป้งทอด”

3.4 ศึกษารายการ “วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” ที่ออกอากาศเมื่อ วันที่ 26 มิถุนายน 2556 ถึง วันที่ 6 เมษายน 2559 จำนวน 63 ตอน

3.5 วิเคราะห์วิถีชีวิตของคนไทยจากรายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุบแป้งทอด”

3.6 รายงานผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

4. ผลการวิจัย

4.1 วิถีชีวิตของคนไทย

วิถีชีวิตของคนไทย ที่สะท้อนให้เห็นจากรายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” เป็นวิถีชีวิตที่หลากหลายรูปแบบ มีชีวิตชีวาและสนุกสนานมากขึ้น ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับมนุษย์เกิดขึ้นเพราะมีเทคโนโลยีเป็นตัวช่วยสร้างสานสัมพันธ์ของคนไทยด้วยกันเองและกับคนทั่วโลก ข้อจำกัดของการสื่อสารในสังคมไทยที่ค่อนข้างน้อยลง วิถีชีวิตของคนไทยจึงเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตในหลายด้าน รายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” ได้สะท้อนวิถีชีวิตของคนไทยในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1.1 ด้านชีวิตความเป็นอยู่

รายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” ที่สะท้อนด้านวิถีชีวิตตามประเภทกลุ่มที่เกี่ยวกับ “การดำเนินชีวิตของสังคม” มีจำนวน 24 ตอน ในบทความนี้ ยกตัวอย่าง ตอน “ทำไมต้องเดินห้าง” นำเสนอเรื่องของคนไทยที่ใช้ชีวิตอยู่ในห้างสรรพสินค้าได้เป็นเวลานาน มีความสุขและใช้ชีวิตอย่างสนุกสนานในห้างสรรพสินค้า โดยพิธีกรและผู้ร่วมรายการเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับส่วนประกอบต่าง ๆ ในห้างสรรพสินค้า อีกทั้งสัมภาษณ์คนที่มาห้างสรรพสินค้าด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พิธีกร : การเดินห้างทำให้เรามีความสุข ห้างมีร้านค้าทุกอย่างรวมกันในที่จุดเดียว มีที่กินข้าว มีโรงหนัง มีธนาคาร ห้างมีการออกแบบและตกแต่งสถานที่อย่างสวยงาม อากาศเย็นสบาย ทำให้ลูกค้าที่มาเดินห้างรู้สึกได้รับการดูแลที่ดีในขณะที่เดินห้างรู้สึกอบอุ่นสบายใจ และห้างยังปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการนำเสนอสินค้าและบริการ

อยู่ตลอดเวลา ลูกค้าจึงรู้สึกไม่เหมือนเดิมเมื่อมาเดินห้างในครั้งต่อไป ทำให้เขาอยากมา
ซ้ำไปเรื่อย ๆ

(“วัฒนธรรมช้อปปิ้งท้อ” : ตอนที่ 2 ทำไมต้องเดินห้าง ออกอากาศ 3 ก.ค. 56)

จากตัวอย่างที่ยกมา แสดงให้เห็นว่า ห้างสรรพสินค้าเป็นสถานที่ที่คนไทยใช้ชีวิตเพื่อทำกิจกรรมที่จำเป็นในชีวิตประจำวันมากกว่าสถานที่แห่งอื่น เนื่องจากห้างสรรพสินค้ามีสินค้าและบริการตอบสนองความต้องการทุกอย่างของมนุษย์ เช่น การกินอาหาร การดูหนัง การซื้อของใช้ในชีวิตประจำวัน การรับฝากหรือถอนเงิน ดังนั้น การไปห้างสรรพสินค้าในครั้งหนึ่ง คนไทยสามารถทำธุระหลายอย่างเสร็จพร้อมกัน ในสถานที่แห่งเดียวจึงเป็นความสะดวกสบายและทำให้คนไทยใช้ชีวิตได้ง่ายขึ้น จนทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนจากการอยู่ในบ้านมาเป็นการอยู่นอกบ้านมากขึ้น ห้างสรรพสินค้าจึงไม่ใช่แค่ศูนย์กลางเมืองแต่เป็นศูนย์กลางชีวิตของคนไทยด้วย

4.1.2 ด้านครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ซึ่งครอบครัวจึงเป็นสังคมย่อย ๆ มีการดูแลช่วยเหลือกัน รายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมช้อปปิ้งท้อ” ที่สะท้อนด้านวิถีชีวิตตามประเภทกลุ่มที่เกี่ยวกับ “การดำเนินชีวิตของสังคม” มีจำนวน 24 ตอน ในบทความนี้ ยกตัวอย่าง ตอน รักออกแบบไม่ได้ นำเสนอเรื่องของความคิดเห็นของคนไทยเกี่ยวกับลักษณะของครอบครัวคนไทยในปัจจุบันที่แตกต่างจากในอดีต รายการได้สัมภาษณ์ครอบครัวที่เป็นคู่รักเพศเดียวกัน พวกเขาตัดสินใจอยู่ด้วยกัน สร้างครอบครัวที่อบอุ่นร่วมกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พิธีกร : สังคมไทยเปิดกว้างยอมรับความหลากหลายทางเพศ หลายอย่างรอบตัว
ที่บอกให้เราเชื่ออย่างนั้น ไม่ว่าจะเป็นการที่ประเทศไทยได้รับสมญานามว่าเป็น เกย์
พาราไดซ์' หรือกระทั่งภาพความรักของคนเพศหลากหลายที่เราพบเห็นบ่อยครั้งใน
พื้นที่สื่อ ทุกคนมีมุมมองเรื่องความรักที่ไม่เหมือนกัน เช่น ความหมายในทางจิตวิทยา
มองว่า ความรักไม่ใช่ความรู้สึกแต่เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกจากตัวเองไปยังคนอื่น ๆ
ความหมายในทางชีววิทยา ความรัก คือ กระบวนการทางระบบประสาทสมอง

คนสัมภาษณ์ : ใคร ๆ ก็รักกันได้ หญิงกับหญิงก็ได้ ชายกับชายก็ได้ เป็นเรื่อง

ธรรมดา

(“วัฒนธรรมช้อปปิ้งท้อ” : ตอนที่ 6 : รักออกแบบไม่ได้ ออกอากาศ 31 ก.ค. 56)

จากตัวอย่างที่ยกมา สะท้อนให้เห็นได้ว่า วิถีชีวิตของคนไทยลักษณะของครอบครัวอาจจะไม่ค่อยเหมือนกับความคิดแบบดั้งเดิม แต่ก่อนคนอยู่ในสังคมเราสร้างครอบครัวส่วนใหญ่มีพ่อแม่กับลูกด้วย แต่ความจริงเมื่อสังคมยังพัฒนาขึ้น ครอบครัวอีกแบบหนึ่งคนเพศเดียวกันอยู่ด้วยกันก็ยิ่งกลายเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ลักษณะของครอบครัวปัจจุบันนี้ ไม่ใช่แค่รูปแบบเดียวกัน อาจจะมีหลายประเภทใหม่เกิดขึ้น จึงจะได้สังเกตว่า ความรักไม่ใช่เพียงมีคำตอบแบบเดียวกัน แล้วก็ครอบครัวยังไม่ใช่มีแค่รูปแบบเดียวกันเท่านั้น คำนิยามของครอบครัวก็คงจะเป็นแค่กลุ่มที่มีความรักอยู่ด้วยกันและสร้างครอบครัวในแบบที่เขาต้องการขึ้นมาใหม่

4.2 ค่านิยมของคนไทย

4.2.1 การเลี้ยงโชคซื้อลอตเตอรี่

รายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” ที่สะท้อนด้านวิถีชีวิตตามประเภทกลุ่มที่เกี่ยวกับ “ค่านิยม” มีจำนวน 14 ตอน ในบทความนี้ ยกตัวอย่าง ตอน พรุ้งนี้รวย นำเสนอเรื่องของการเลี้ยงโชคซื้อลอตเตอรี่อยู่ในค่านิยมของคนไทยปัจจุบัน รายการได้สัมภาษณ์คนที่เล่นหวย พวกเขาไม่ว่าเป็นคนทำอาชีพประเภทไหน ไม่ว่าเป็นคนอายุเท่าไร สนใจเล่นหวยก็มีจุดเป้าหมายเดียวกันคือ ออกเป็นคนรวยทันที ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พิธีกร : “วัฒนธรรมหวย...พรุ้งนี้รวย”

คนไทยหลายสิบล้านคนมีความสุขและสนุกกันทุกวันที่ 1 และ 16 ของเดือน ในขณะที่อีกจำนวนไม่น้อย แม้ไม่เล่นเป็นประจำ แต่อาจเคยลอง ไม่มีใครรู้จักใกล้ชิด เป็นผู้ชำร่วยอยู่ในวงการ ‘หวย’ จึงเป็นปรากฏการณ์ที่คนรู้จักกันดี กระทั่งอาจเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งในสังคมไทยของเรา

(“วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” : ตอนที่ 14 พรุ้งนี้รวย ออกอากาศ 9 ต.ค. 56)

จากตัวอย่างที่ยกมา สะท้อนให้เห็นได้ว่า คนไทยทุกอาชีพนิยมการเลี้ยงโชคซื้อลอตเตอรี่เป็นประจำ โดยแบ่งได้เป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่ซื้อลอตเตอรี่เป็นประจำทุกงวด และกลุ่มที่ซื้อบ้างไม่ซื้อบ้าง แต่ทุกคนมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ การถูกลอตเตอรี่ในสักวันหนึ่ง การซื้อลอตเตอรี่จึงเป็นสิ่งที่ทำให้คนไทยมีความหวังทุก 15 วัน แม้จะผิดหวังมากกว่าสมหวัง พวกเขาก็ยังรู้สึกสนุกมีความสุขกับการเลี้ยงโชค คนไทยจึงนิยมเล่นหวยเพื่อให้ตนเองมีชีวิตที่ดีขึ้นในสักวันหนึ่ง

4.2.2 การให้ความสำคัญกับเงิน

รายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” ที่สะท้อนด้านวิถีชีวิตตามประเภทกลุ่มที่เกี่ยวกับ “ค่านิยม” มีจำนวน 14 ตอน ในบทความนี้ ยกตัวอย่าง ตอน เงินคือพระเจ้า ? นำเสนอเรื่องของการใช้เงินอยู่ในค่านิยมของคนไทยปัจจุบัน รายการได้สัมภาษณ์คนที่ทำงานแล้วนำเงินมาเพื่อเลี้ยงลูกกับพ่อแม่ พวกเขาส่วนใหญ่คิดว่าการมีเงินจะทำให้จัดการทุกสิ่งทุกอย่างได้ เงินใช้ซื้อของที่เรากำลังต้องการได้ เงินเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของชีวิตตัวเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พิธีกร : ทุกวันนี้เรากำลังอยู่ในสังคมที่เงินกลายมาเป็นตัวแทนของความมั่นคง

ในชีวิต ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคนดูเหมือนจะลดความสำคัญลง และมีผลต่อความมั่นคงในชีวิตน้อยลงไปเสียแล้ว เราแลกเปลี่ยนกับคนที่เราไม่รู้จักเป็นส่วนใหญ่ และ โลกแบบนี้ก็สะดวกสบายและง่ายสุด ๆ ขอเพียงแค่เรามีเงิน

(“วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” : ตอนที่ 23 เงินคือพระเจ้า? ออกอากาศ 8 ม.ค. 57)

จากตัวอย่างที่ยกมา สะท้อนให้เห็นว่า ในสังคมไทยเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง คนไทยมีความคิดว่าชีวิตที่มั่งคั่งและสะดวกสบายคือชีวิตที่มีเงิน คนไทยจึงให้ความสำคัญกับเงินมากขึ้น คนมีเงินจัดอยู่ในกลุ่มคนระดับสูง ถ้าไม่มีเงินก็จัดอยู่ในกลุ่มคนระดับต่ำ เงินจึงถือว่าเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงว่าฐานะได้ ซึ่งทำให้หลาย ๆ คนถือเงินเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของชีวิต จนกระทั่งบางคนถือเงินเป็นอย่างมากกลายเป็นพระเจ้าของโลกยุคใหม่เมื่อใช้เงินจนเคยชิน ความสัมพันธ์ของคนในสังคมที่ไม่มีเงินมาเกี่ยวข้องจึงลดความสำคัญลงเป็นอย่างมาก

4.2.3 การรักอิสระ

รายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” ที่สะท้อนด้านวิถีชีวิตตามประเภทกลุ่มที่เกี่ยวกับ “ค่านิยม” มีจำนวน 14 ตอน ในบทความนี้ ยกตัวอย่าง ตอน โศดกันเกิดเรา นำเสนอเรื่องของการรักอิสระที่อยู่ในค่านิยมของคนไทย รายการได้สัมภาษณ์คนที่เลือกเป็นโศดจนถึงไม่ต้องมีแฟนไม่ต้องแต่งงานมีลูก พวกเขาเลือกทางที่ทำให้ชีวิตมีอิสระไม่ต้องมีภาระและผูกพันกับใคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พิธีกร : ความเป็นโศดเป็นสิ่งที่การใช้ชีวิตที่เราเลือกไม่ใช่สิ่งเลวร้าย เช่น คนส่วนใหญ่มาคิด คนโศดถึงมีมากขึ้นในโลกยุคใหม่ก็เพราะว่าคนปัจจุบันนี้ยังอยากใช้ชีวิตแบบอิสระที่ไม่มีสิ่งหรือว่าคนบังคับ คนโศดรุ่นใหม่เลือกที่จะอยู่คนเดียวด้วยตัวเองอย่างสนุกสนานไม่ค่อยรู้สึกว่าจะต้องมีคู่อยู่ด้วยกัน

(“วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” : ตอนที่ 61 โศดกันเกิดเรา ออกอากาศ 23 มี.ค.59)

จากตัวอย่างที่ยกมา สะท้อนให้เห็นได้ว่า ในสังคมไทยนี้ คนไทยบางคนทั้งผู้ชายและผู้หญิงเลือกอยู่คนเดียวเป็นคนโศด ไม่อยากมีคู่ ไม่อยากแต่งงานเร็ว ไม่อยากมีลูก อย่างนี้ก็ถือเป็นค่านิยมเกี่ยวกับความเป็นอิสระแบบใหม่ คิดว่าดูแลตัวเองได้ไม่อยากมีคนอื่นเข้ามา ถือว่าอิสระเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิต เมื่อก่อนถ้าผู้หญิงไม่แต่งงานคงจะอยู่ในสังคมไม่ได้ แต่ปัจจุบันนี้ความคิดเห็นก็ไม่จำกัดเรื่องนี้ เลือกแบบไหนก็เป็นอิสระของคนเรา

4.2.4 การดื่มกาแฟ

รายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” ที่สะท้อนด้านวิถีชีวิตตามประเภทกลุ่มที่เกี่ยวกับ “วัฒนธรรม” มีจำนวน 21 ตอน ในบทความนี้ ยกตัวอย่าง ตอน กาแฟสันนิวาส นำเสนอเรื่องของค่านิยมที่เกี่ยวกับเรื่องการดื่มกาแฟในชีวิตปัจจุบันของคนไทย รายการได้สัมภาษณ์คนที่ชอบดื่มกาแฟเป็นอย่างมาก ต้องดื่มทุกวันขาดไม่ได้ จึงได้รู้และเข้าใจว่าการดื่มกาแฟเป็นความเคยชินที่สำคัญมากสำหรับคนในสังคมไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พิธีกร : ทุกวันนี้ ไม่ว่าจะที่ไหนก็มีร้านกาแฟให้เลือกนั่งมากมาย ความมีต้องมาจากความต้องการ เมื่อสังคมยังพัฒนา จังหวะของชีวิตได้เร็วขึ้น กาแฟจึงเป็นเครื่องดื่มที่เข้ามาจากตะวันตกมีอิทธิพลทำให้เราตื่นตัวเร็วจนถึงจุดความนิยมของคนไทยไปเรื่อยๆ

(“วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” : ตอนที่ 12 กาแฟสันนิวาส ออกอากาศ 18 ก.ย. 56)

จากตัวอย่างที่ยกมา สะท้อนให้เห็นได้ว่า คนไทยได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมกาแฟของตะวันตกก็เลยชอบดื่มกาแฟเป็นอย่างมาก ร้านกาแฟก็เป็นสถานที่สร้างบรรยากาศดี เพื่อพักผ่อน และคุยเรื่องกับเพื่อนสนิท บางทีก็เป็นสถานที่คุยเรื่องอย่างเป็นทางการ เมื่อสังคมยังพัฒนาขึ้น นิติการดื่มกาแฟของคนไทยก็กลายเป็นปรากฏการณ์แบบนี้เกิดขึ้นอาจจะเกิดขึ้นอยู่กับความเครียดของการใช้ชีวิตของคนไทยยิ่งสูงขึ้น เวลาพักผ่อนก็ยังน้อยลง เพื่อให้พลังงานเพียงพอ คนไทยต้องตื่นกาแฟมากขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะเดียวกัน ร้านกาแฟก็เปิดร้านเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อความต้องการของตลาด

4.2.5 การใช้รถยนต์ส่วนตัว

รายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” ที่สะท้อนด้านวิถีชีวิตตามประเภทกลุ่มที่เกี่ยวกับ “วัฒนธรรม” มีจำนวน 21 ตอน ในบทความนี้ ยกตัวอย่าง ตอน วัฒนธรรมรถยนต์ นำเสนอเรื่องของค่านิยมที่เกี่ยวกับเรื่องใช้รถยนต์

ส่วนตัวในชีวิตของคนไทย รายการได้สัมภาษณ์คนที่ใช้รถยนต์ส่วนตัว พวกเขาชอบใช้รถยนต์ส่วนตัวไปทุกที่ในชีวิตประจำวัน ถือว่าเป็นสะดวกสบายที่สุด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พิธีกร : “ที่คิดว่าระบบขนส่งมวลชนอย่างรถเมล์เป็นยังไงบ้างครับในกรุงเทพฯ
ฯ แล้วก็ไม่ค่อยชอบขับรถส่วนตัวมากกว่าครับ”

ผู้สัมภาษณ์ : “ก็มีน้อยแล้วก็มีมาช้าด้วย บางสายก็มีน้อยมาก รถเมล์ไม่ค่อยตรงตามป้าย ก็เจอรถเมล์ฟรีชอบวิ่งหนีประชาชนบ่อย ๆ บางทีก็ต้องต่อรถหลายที นั่นไม่ว่าไปไหนมาไหนก็ยังชอบใช้รถยนต์ส่วนตัวมากกว่า สบายกว่า”

(“วัฒนธรรมชุมชนแป้งทอด” : ตอนที่ 21 วัฒนธรรมรถยนต์ ออกอากาศ 25 ธ.ค. 56)

จากตัวอย่างที่ยกมา สะท้อนให้เห็นได้ว่า การใช้รถยนต์ส่วนตัวของคนไทยเป็นวิธีที่ใช้ส่วนมากเมื่อออกไปแม้ว่ามีรถสาธารณะอยู่ แต่คนไทยส่วนมากขาดรถยนต์ส่วนตัวไม่ได้ของชีวิตประจำวัน เพราะว่าการขนส่งสาธารณะของเมืองไทยยังไม่สะดวกมากอย่างเท่าที่คนไทยต้องการ ถ้าคุณออกมาข้างนอกไม่ขับรถยนต์ตัวเองคงเสียเวลา เสียค่ารถยิ่งแพงกว่าการใช้รถยนต์ส่วนตัว นอกจากนี้ การขับรถส่วนตัวเท่ากับมีพื้นที่ของตนเอง สำหรับคนที่ต้องการความเป็นส่วนตัว นี่ยังเป็นข้อดีอย่างมากของคนเลือกรูปแบบการเดินทางโดยใช้รถส่วนตัว

4.2.6 การใช้อินเทอร์เน็ตในชีวิตประจำวัน

รายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุมชนแป้งทอด” ที่สะท้อนด้านวิถีชีวิตตามประเภทกลุ่มที่เกี่ยวกับ “วัฒนธรรม” มีจำนวน 21 ตอน ในบทความนี้ ยกตัวอย่าง ตอน อินเทอร์เน็ตทำให้โลกกว้างขึ้น? นำเสนอเรื่องของค่านิยมที่เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตในชีวิตของคนไทย รายการได้สัมภาษณ์คนที่ใช้อินเทอร์เน็ตตลอดเวลาในชีวิตประจำวัน พวกเขาคิดว่าอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับคนที่ใช้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พิธีกร 1 : อินเทอร์เน็ตกำลังเปิดโลกของเราอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน ทุกวันนี้
หากเราอยากทำอะไร คนที่เราถามบ่อยที่สุดคงจะเป็น ‘กูเกิล’ และเราคงอ่านหนังสือกัน
เกินปีละ 7 บรรทัด เมื่อเราเปิดโซเชียลเน็ตเวิร์ก อย่างเฟซบุ๊ก และทวิตเตอร์

พิธีกร 2 : จริง ๆ แล้ว อินเทอร์เน็ต ผมก็ใช้เหมือนกัน ชอบมาก อยากทำอะไรค้น
ไป มันก็ง่ายมากพอ สนใจเรื่องอะไร แค่มุมที่ข้อความใส่ไปมันก็หาข้อมูลมาให้เรา รู้สึก
ว่าตัวเองน่าจะฉลาดขึ้นเรื่อย ๆ โลกเราก็กว้างขึ้นเรื่อย ๆ

(“วัฒนธรรมชุมชนแป้งทอด” : ตอนที่ 13 อินเทอร์เน็ตทำให้โลกกว้างขึ้น? ออกอากาศ 2 ธ.ค. 56)

จากตัวอย่างที่ยกมา สะท้อนให้เห็นได้ว่า คนไทยให้ความสำคัญและใช้อินเทอร์เน็ตในชีวิตประจำวันมากขึ้น อินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่มิใช่ประโยชน์ช่วยเปิดโลก เปิดความคิด เปิดมุมมองใหม่ ๆ ให้กับผู้ใช้งาน อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งเรียนรู้ในทุกวิชาที่ผู้ใช้ต้องการเรียนรู้ และยังช่วยแก้ปัญหาการไม่สนใจอ่านหนังสือของคนไทยด้วย เพราะการค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้ต้องอ่านข้อมูลนั้นจากจอคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีข้อมูลให้อ่านมากมายหลายเรื่อง อินเทอร์เน็ตจึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนไทยไปแล้ว

5. การอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า วิถีชีวิตของคนไทยเป็นชีวิตที่มีหลายรูปแบบ มีชีวิตชีวา สนุกสนานมากขึ้น ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับมนุษย์กลายเป็นรายชื่อยิ่งขึ้น เพราะว่ามีเทคโนโลยี สร้างความผูกพันคนยุคใหม่ระหว่างทั่วโลก ในขณะเดียวกัน ข้อจำกัดของการสื่อสารก็ค่อยๆ น้อยลง วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปจากวิถีชีวิตที่เรียบง่าย กลายเป็นวิถีชีวิตที่วุ่นวายและซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุมาลี จาคิกวนิช (2535 : 171-173) ได้กล่าวว่า วิถีชีวิตไทยในตัวเมืองตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมประกอบกับความเจริญทางวัตถุ และความต้องการให้เกิดความสะดวกสบายต่าง ๆ มีสูงขึ้นเป็นเงาตามตัว สถาปัตยกรรมจึงเริ่มแออัด ยัดเยียด ตึกสูง อาคารชุด ศูนย์การค้า โรงแรม และสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ผุดขึ้นอย่างหนักแน่นบดบังทัศนียภาพที่เคยแลดูร่มรื่นจำนวนรถยนต์ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้การจราจรติดขัด ความสะอาดของแม่น้ำลำคลองของและบ้านเมือง กลายเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการณรงค์ให้เร่งแก้ไขทัศนียภาพจิตสำนึกของคนเมืองให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน

สอดคล้องงานวิจัยของ เพชรธนกั นามแสงผา ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวบางโกลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ระหว่าง พ.ศ. 2470-2548 และ กมล สมิตีรัตน์ ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวสวนในคลองบางกรวย นนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2445 – 2511 และ สุรศักดิ์ เชื้องาม ศึกษาวิจัยเรื่อง การปรับเปลี่ยนและการดำรงอยู่ของวิถีชีวิตชาวนาตำบลกบเจ้าอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่ พ.ศ. 2500 ถึง พ.ศ. 2549 ผลงานวิจัยทั้ง 3 เรื่อง พบว่า วิถีชีวิตของชาวบ้านไทยในชุมชนต่าง ๆ ของสังคมไทย กำลังเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทไปสู่สังคมเมืองด้วยปัจจัยหลายด้านเช่น เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน อันส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน ในทุกด้าน โดยคนในชุมชนต้องพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่ตลอดเวลา จึงจะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี

6. บทสรุป

งานวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์วิถีชีวิตของคนไทยที่สะท้อนผ่านรายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุมชนแบ่งทอด” งานวิจัยนี้ใช้วิธีศึกษาวิจัยเอกสาร และการวิเคราะห์เนื้อหาในรายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุมชนแบ่งทอด” ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง Thai PBS ในปี พ.ศ. 2556 จำนวน 63 ตอน ผลการวิจัยพบว่า วิถีชีวิตของคนไทยจากที่สะท้อนในรายการโทรทัศน์ “วัฒนธรรมชุมชนแบ่งทอด” ขึ้นอยู่กับหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ วิถีชีวิตประจำวันของคนไทยประกอบด้วย ด้านชีวิตความเป็นอยู่ นำเสนอเรื่องของคนไทยที่ใช้ชีวิตอยู่ในห้างสรรพสินค้าได้เป็นเวลานาน มีความสุขและใช้ชีวิตอย่างสนุกสนานในห้างสรรพสินค้า ด้านครอบครัว นำเสนอเรื่องของความคิดเห็นของคนไทยเกี่ยวกับลักษณะของครอบครัวคนไทยในปัจจุบันที่แตกต่างจากในอดีต และค่านิยมของคนไทย ประกอบด้วย ด้านการเลี้ยงชีพซื้อลอตเตอรี่ นำเสนอเรื่องของความเสี่ยงโชคซื้อลอตเตอรี่อยู่ในค่านิยมของคนไทยปัจจุบัน ด้านการให้ความสำคัญกับเงิน นำเสนอเรื่องของการใช้เงินอยู่ในค่านิยมของคนไทยปัจจุบัน ด้านการรักษาสระ นำเสนอเรื่องของการรักษาสระที่อยู่ในค่านิยมของคนไทย ด้านการดื่มกาแฟ นำเสนอเรื่องของค่านิยมที่เกี่ยวกับเรื่องการดื่มกาแฟในชีวิตปัจจุบันของคนไทย ด้านการใช้รถยนต์ส่วนตัว นำเสนอเรื่องของค่านิยมที่เกี่ยวกับเรื่องใช้รถยนต์ส่วนตัวในชีวิตของคนไทย ด้านการใช้อินเทอร์เน็ตในชีวิตประจำวัน นำเสนอเรื่องของค่านิยมที่เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตในชีวิตของคนไทย ทำให้รู้และเข้าใจ วิถีชีวิตของคนไทยมีความหลากหลายมากมาย มีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

7. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความกรุณาเป็นอย่างดีจาก อาจารย์ ดร. พัชรินทร์ บุรณะกร ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. อัมพร สุขเกษม และรองศาสตราจารย์ ดร. โมลิกรัตน์ กรรมการสอบเค้าโครงที่ได้ให้ความรู้และข้อเสนอแนะในการแก้ไข จนทำให้วิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณด้วยความระลึกถึงยิ่งคุณพ่อและคุณแม่ ผู้เป็นที่เคารพยกย่องที่ได้สนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยที่ทำวิทยานิพนธ์นี้มาโดยตลอด

8. เอกสารอ้างอิง

กมล สมิทธิรัตน์. (2549). การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวสวนในคลองบางกรวย นนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2445 – 2511.

วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณวุฒิปรัชญา, สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เพชรณภัค นามแสงผา. (2555). การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวบางโคลงอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ระหว่าง

พ.ศ. 2470-2548. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณวุฒิปรัชญา, สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รายการไทยพีบีเอส. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา <http://program.thaipbs.or.th/Deepfriedculture/episodes/31105>. [29 กันยายน 2560].

รายการ“วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” ตอนที่ 2 ทำไมไม่ต้องเดินห้าง. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=aZZNUIyhEOM>. [20 กันยายน 2560].

รายการ“วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” ตอนที่ 6 รักออกแบบไม่ได้. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=R7sVuvx7kAc>. [20 กันยายน 2560].

รายการ“วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” ตอนที่ 12 กาแฟสันนิวาส. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=Ed94jvmxU3s>. [23 กันยายน 2560]

รายการ“วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” ตอนที่ 13 อินเทอร์เน็ตทำให้โลกกว้างขึ้น?. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา https://www.youtube.com/watch?v=g_z_9tHJ7IA. [23 กันยายน 2560].

รายการ“วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” ตอนที่ 14 พรุ้งนี้ร้าย. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=eK8fXhKapjw>. [25 กันยายน 2560].

รายการ“วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” ตอนที่ 21 วัฒนธรรมรถยนต์. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=BqjgfeMzMAo>. [25 กันยายน 2560].

รายการ“วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” ตอนที่ 23 เงินคือพระเจ้า?. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=f9d25FC27J4>. [29 กันยายน 2560].

รายการ“วัฒนธรรมชุบแป้งทอด” ตอนที่ 61 โสัดกันเกิดเรา. [ออนไลน์]. 2559. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=g84p7FZhyQY>. [29 กันยายน 2560].

สุมาลี จาคิกวนิช. (2535). *วิถีชีวิตไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ.

สุรศักดิ์ เชื้องาม. (2555). การปรับเปลี่ยนและการดำรงอยู่ของวิถีชีวิตชนวนาตำบลกบเจ้าอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่ พ.ศ. 2500 ถึง พ.ศ. 2549. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต, สาขาวิชาวิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.